

Η Γάζα φλέγεται και . . .

Το Επικαιροποιημένο “Ολοκαύτωμα” !

Άμστερνταμ, 17^{ος} αιώνας. Δύο νέοι, ο Γιάκομπ και ο Φράνκο, επισκέπτονται τον νεαρό φιλόσοφο, Σπινόζα, για να συζητήσουν υπαρξιακά θέματα.

Σπινόζα: Και σε τι οφείλεται η ταραχή σου, Φράνκο;

Φράνκο: Στην αμφιβολία και σ’ αυτά που ένοιωσα. Μερικά αισθήματα είναι τόσο έντονα που φοβάμαι να τα περιγράψω, ακόμη και σε σένα.

Σπινόζα: Τόσο μεγάλος φόβος; Θα ‘θελα να προσπαθήσω να σε καθησυχάσω. Πρώτα απ’ όλα ας σκεφτούμε, σε παρακαλώ, αν ο φόβος σου είναι λογικός. Ας δούμε αν ο φόβος σου έχει νόημα. Σκέψου ότι εδώ που βρισκόμαστε, δεν κινδυνεύεις, εδώ δεν υπάρχει Ιερά Εξέταση. Είναι εντυπωσιακό το πώς διχάζεται ο νους μας. Πώς δηλαδή η λογική υποτάσσεται στα συναισθήματα.

(Ο Φράνκο δεν έδειξε ότι τον ενδιαφέρουν αυτά τα θαυμαστά φαινόμενα που εκτυλίσσονται στην ψυχή του ανθρώπου).

Ο Σπινόζα θυμήθηκε τις περιπτώσεις που η δική του λογική ήταν αδύνατο να καταλαγιάσει τους φόβους του, και με την πιο γλυκιά φωνή θα πει:

Σπινόζα: Με ikétepes να σε βοηθήσω, Φράνκο! Συμφώνησα. Αν όμως θέλεις τη βοήθειά μου, πρέπει να με εμπιστευτείς. Να με βοηθήσεις, να σε βοηθήσω.

Φράνκο: Ναι, συμφωνώ (και αναστέναξε με ανακούφιση).

Σπινόζα: Άρα το επόμενο βήμα είναι να διατυπώσεις τους φόβους σου.

Φράνκο: Φοβάμαι πως δεν μπορώ να το κάνω. Είναι πολύ τρομακτικοί. Και πολύ επικίνδυνοι.

Σπινόζα: Όχι τόσο τρομακτικοί, αφού αντέχουν το φως της λογικής. Κουράγιο! Τώρα είναι η στιγμή να τους αντιμετωπίσεις.

Γιάκομπ: Μα Φράνκο, φυσικό είναι να μην καταλαβαίνεις την πραγματικότητα. Το συναίσθημα κυριαρχεί. Στο λέω και στο ξαναλέω, αυτό το πρόβλημα είναι παροδικό. Υπομονή!.

Φράνκο: Με πλημμυρίζει θυμός. “Όχι, δεν μπορώ να πω τι σκέφτομαι!

Σπινόζα: Σε τι δίλημμα έχεις βρεθεί, Φράνκο! Αν δεν πιστεύεις ορισμένα πράγματα και σου φαίνονται απαράδεκτα, τότε μετατρέπεις το μαρτύριο σε άσκοπη ψυχοφθόρα διαδικασία. Είναι τόσα τα ερεθίσματα που μας εμποδίζουν να τελειοποιήσουμε τον εαυτό μας με το δώρο του θεού, τη λογική.

Γιάκομπ: (προς τον Σπινόζα) Θεε να μιλήσουμε για λογική;

Σπινόζα: Οι πλαστές ιδέες προσφέρουν επίπλαστη και εύθραυστη ανακούφιση.

Γιάκομπ: Σ’ αυτές υπάγονται και οι προσωπικές πεπαιθώσεις;

Σπινόζα: Προφανώς! Το χαμηλότερο εγωιστικό επίπεδο καθοδηγείται κυρίως από την πεποίθηση. Αυτό είναι το βασίλειο των προσωπικών απόψεων. Εκεί οι καθημερινές αντιλήψεις, που συνήθως δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, κρατούνται απεγνωσμένα ως αληθινές. Είναι ο Δούρειος Ίππος της λογικής. Έχει αποδειχθεί ότι οι πεποιθήσεις αποτελούν τα πιο δύσκολα εμπόδια προς την ανώτερη συνειδητοποίηση. Είναι ο κοινός παρονομαστής των περισσότερων δεινών. Ναι, η πεποίθηση, αντί να ενθαρρύνει την προσωπική εξερεύνηση και αναζήτηση, ελκύει τον ευκολόπιστο προς μια εκ των προτέρων διαμορφωμένη νοοτροπία σκέψης.

Φράνκο: Και πώς την ξεπερνάμε;

Σπινόζα: Χμ! Μία είναι η οδός. Για να φθάσεις στο κατώφλι της γνώσης πρέπει να προσπεράσεις το σκαλοπάτι των πεποιθήσεων, τις ψευδαισθήσεις της πραγματικότητας, δηλαδή. Είναι καθαρά προσωπικό το θέμα!

Βέβαια, με άλλη ευκαιρία ο Σπινόζα θα παρατηρήσει, «Μην ξεχνάμε όμως τη σημασία της λέξεως “ανεκτικός” – υποδηλώνει ότι όλοι οφείλομε να ανεχόμαστε τις πεποιθήσεις των άλλων, ακόμα και αν τις θεωρούμε παράλογες». Και παρακάτω, «Μας πιάνει ίλιγγος όταν βλέπουμε το “στέρεο έδαφος” του παρελθόντος μας να μετατοπίζεται, ως αποτέλεσμα όψιμων πεποιθήσεων».

Μετά από μερικές ημέρες, οι δύο φίλοι, Γιάκομπ και Φράνκο, θα επισκεφτούν τον Σπινόζα για να συνεχίσουν τη συζήτηση. “Θα μας έλεγες για τον Μωυσή, ότι δεν έγραψε αυτός την Τορά (Βίβλο)”, θα του πούνε.

Σπινόζα: Είναι προφανές, ότι ένας άνθρωπος, ο Μωυσής, δεν μπορεί να γράψει αυτά που θα συμβούν μετά τον θάνατό του, ούτε μπορεί να συγκρίνει τον εαυτόν του με άλλους Προφήτες οι οποίοι δεν έχουν καν γεννηθεί στην εποχή του. Τότε, οι Εβραίοι γνώριζαν πέρα από κάθε αμφιβολία ποια εδάφη ανήκαν στη φυλή του Ιούδα, αλλά είναι βέβαιο ότι δεν τα γνώριζαν ως Χώρα των Γιγάντων, όπως αναφέρεται στη Βίβλο. Τέτοια ονόματα εμφανίστηκαν πολλούς αιώνες αργότερα. Προσέξτε τώρα τι λέει η Γένεσις, “Και οι Χαναανίτες τον παλιό καιρό βρίσκονταν στη Χώρα . . .”. Αυτό το χωρίο δεν θα μπορούσε να γραφτεί από τον Μωυσή, επειδή οι Χαναανίτες διώχτηκαν μετά τον θάνατόν του. Επίσης σε πολλά σημεία, το κείμενο, όχι μόνον μιλάει σε τρίτο πρόσωπο, αλλά μαρτυρεί πολλές λεπτομέρειες που τον αφορούν σαν να προέρχονται από κάποιο άλλο πρόσωπο. Ναι, η Βίβλος συντάχθηκε από ανθρώπινα χέρια. Δεν υπάρχει άλλη δυνατή εξήγηση για τις πολλές της αντιφάσεις. Να πούμε και μία ακόμα αντίφαση, αν ο πρώτος άνθρωπος ήταν ο Αδάμ, τότε ο γιός του, ο Κάιν, ποια γυναίκα παντρεύτηκε; Και αυτά δεν είναι προσωπικές πεποιθήσεις. Είναι λογικά συμπεράσματα.

Γιάκομπ: Και για τα θαύματα;

Σπινόζα: Τα θαύματα υπάρχουν μόνον χάρη στην ανθρώπινη άγνοια. Στους παλιούς καιρούς, κάθε συμβάν που δεν μπορούσε να εξηγηθεί με φυσικές αιτίες θεωρείτο θαύμα. Ύστερα, πολλά θαύματα δεν ήταν παρά τρόπος του λέγειν, ιδιοματισμοί της εποχής.

Φράνκο: Αλήθεια, πού είχαν χαθεί τα θαύματα όταν κινδύνευαν οι Εβραίοι της Πορτογαλίας; Γιατί τότε ο θεός σώπαινε;

Λοιπόν, τον 13^ο και 14^ο αιώνα, οι Εβραίοι άρχισαν να εκδιώκονται από την Ευρώπη, εκτός από την Ισπανία, όπου όμως, το 1391, γνώρισαν ανηλεή γενοκτονία και αναγκάστηκαν να ασπαστούν τον Χριστιανισμό, κατά χιλιάδες. Ανηλεής η Ιερά Εξέταση. Παραιτήθηκαν από την πίστη τους που χρονολογείτο από τρεις χιλιάδες χρόνια πριν. Οι προσηλυτισμοί από την Καθολική Εκκλησία συνεχίστηκαν και τον 15^ο αιώνα, και τελικά το 1492 θα διώξουν όλους τους Εβραίους, έναν προς έναν, από την Ισπανία. Οι περισσότεροι θα εγκατασταθούν στην Πορτογαλία, αλλά η ηρεμία τους θα είναι εφήμερη. Πέντε χρόνια αργότερα ο βασιλιάς της θα αξιώσει από τους Εβραίους προσηλυτισμό ή εξορία. Θα αναγκαστούν να κινηθούν ανατολικά, κυρίως στα εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αλλά και στην Ολλανδία, όταν αυτή θα αποκτήσει την ανεξαρτησία της από την Ισπανία, το 1579. Οι Εβραίοι του Άμστερνταμ, όπως θα ειπωθεί, θα έχουν την εξαιρετική τύχη να ζουν στο μοναδικό μέρος σε ολόκληρο τον κόσμο με εντυπωσιακή ελευθερία, με τον περιορισμό, να μην δυσφημούν την χριστιανική πίστη.

Ανάμεσα σ' αυτούς θα είναι και ο πάππος και ο πατέρας του φιλόσοφου Σπινόζα. Ο ίδιος θα γεννηθεί στο Άμστερνταμ στις 24 Νοεμβρίου του 1632. Το όνομά του ήταν Βενεδίκτους (Μπέντο), Μπαρούχ στα Εβραϊκά. Η μία του ασχολία στη σύντομη ζωή του ήταν η φιλοσοφία, και κυρίως η συγγραφή και αδιάκοπη επεξεργασία του μέγιστου των έργων του, "Η Ηθική". Και η βιοποριστική, ήταν η κατασκευή φακών.

Οι θέσεις και οι πεποιθήσεις του είκοσιπεντάχρονου Σπινόζα είναι ριζοσπαστικές. Αρχίζουν να δημιουργούν τριγμούς στην Εβραϊκή κοινότητα. Οι Εβραίοι, λέει, δεν είναι ο περιούσιος και ο διαλεχτός λαός του θεού, δεν διαφέρουν σε τίποτα από τους άλλους λαούς. Ο Θεός δεν έχει ξεχωριστά αισθήματα για μας τους Εβραίους. Οι προφήτες είναι απλώς άνθρωποι με υπερτροφική φαντασία. Οι ιερές γραφές δεν είναι ιερές αλλά αποκλειστικά έργο ανθρώπων. Ο λόγος του θεού και η βούλησή του Θεού δεν υπάρχουν. Η Γένεση και η υπόλοιπη Τορά δεν είναι παρά μύθοι ή μεταφορές. Η Τορά, εκτός από τον ηθικό νόμο, περιέχει και νόμους που σχεδιάστηκαν για να διατηρήσουν το Ισραήλ ενωμένο ως ένα θεοκρατικό έθνος διαχωρισμένο από τους γείτονές του. Οι Ραβίνοι, ακόμα και οι πιο σπουδαίοι, δεν έχουν ειδική γνώση αλλά δρουν με βάση το προσωπικό τους συμφέρον. Έχω καταλήξει στο συμπέρασμα, ότι τα τελετουργικά της κοινότητάς μας δεν έχουν καμιά σχέση με τον θείο νόμο, με την ευλογία, την αρετή και την αγάπη, έχουν να κάνουν με τη διατήρηση της αστικής γαλήνης και τη διαιώνιση της ραβινικής εξουσίας. Ο Θεός δεν είναι τίποτε περισσότερο από τη Φύση, δηλαδή το άπειρο, το ενοποιημένο, το τέλειο, το ορθολογικό και το έλλογο. Δεν υπάρχουν ορθολογικές ενδείξεις για την ύπαρξη μετά θάνατον ζωής. Μόνο μέσα από τη λογική μπορούμε να γνωρίσουμε τον Θεό.

Χμμ! Τα λόγια του είναι απολύτως αιρετικά, και στη συνείδηση των δύο φίλων που τον επισκέπτονται συχνά, και τον κατασκοπεύουν, θα καταγραφεί, ότι ο Μπέντο Σπινόζα δεν είναι Εβραίος. Είναι εναντίον των Εβραίων.

“Βδελυρές αιρετικές θεωρίες”, “φαιλότητες”, “τερατώδεις πράξεις”! Να το κατηγορητήριο. «Σύμφωνα με τις επιταγές των αγγέλων και κατ’ εντολή των αγίων αφορίζουμε, εκδιώκουμε, αναθεματίζουμε και καταριόμαστε τον Μπαρούχ Σπινόζα. Τον αναθεματίζουμε με τον αφορισμό με τον οποίο ο Ιησούς του Ναυή καταράστηκε όποιον ξανάκτιζε την Ιεριχώ. Ο Κύριος θα τον διαχωρίσει στην κακία του από όλες τις φυλές του Ισραήλ». Ήταν το κείμενο που διάβασε ο ραβίνος Μορτέρα. Το χέρεμ (αφορισμός) αυτό θα διαρκούσε για πάντα. Το ημερολόγιο έγραφε, Πέμπτη, 27 Ιουλίου 1656. Ο Σπινόζα, λοιπόν, ο Εβραίος στην καταγωγή, ίσως ο πιο ευφυής άνθρωπος που πάτησε ποτέ το πόδι του στη γη, όπως θα ειπωθεί, καθίσταται “Αποσυνάγωγος”, σε ηλικία είκοσι τεσσάρων ετών. Κάποιους αιώνες αργότερα, η φιλοσοφία του Σπινόζα για το Σύμπαν θα αρέσει και στον Κάρλ Μάρξ ερμηνεύοντάς την ως “υλιστική”, μέσα από την αλυσίδα της αιτιότητας. Αλλοίμονο, όμως, ο Σπινόζα θα αποτελέσει το πρώτο βαγόνι του συρμού προς το “Ολοκαύτωμα”. Ποιος ήταν αυτός ο συρμός τελικά;

Ένας άτακτος και παρορμητικός νέος διαβαίνει το κατώφλι του 20^{ου} αιώνα. Ονομάζεται Άλφρεντ Ρόζενμπεργκ. Είναι Γερμανός στην καταγωγή, γεννημένος στην Εσθονία, με σπουδές στην αρχιτεκτονική στη Ρίγα και στη Μόσχα. Η διατριβή του, την οποία παρέδωσε το 1917, είχε να κάνει με τον σχεδιασμό ενός κρεματόριου. Τον επόμενο χρόνο θα εγκατασταθεί στο Μόναχο όπου τον περιμένει μια πολυγραφότατη καριέρα αντί-μπολσεβίκου και αντί-σημίτη δημοσιογράφου. Εκεί θα γίνει μέλος του Γερμανικού Εργατικού Κόμματος, όπου κάποια φορά θα ακούσει μια διάλεξη που θα τον ξεσηκώσει, από μια νέα και πολλά υποσχόμενη ηγετική φυσιογνωμία, έναν βετεράνο του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, τον Αδόλφο Χίτλερ. Και αυτός θα γίνει μέλος του κόμματος, και η συμπόρευση αρχίζει.

Κάποιο απόβραδο του 1930 ο Άλφρεντ θα κλείσει την πένα του και θα χαμογελάσει θριαμβευτικά. Είχε ολοκληρώσει τη συγγραφή του βιβλίου του, “Ο Μύθος του Εικοστού Αιώνα”. Το βιβλίο θα πουλήσει ένα εκατομμύριο αντίτυπα και θα τροφοδοτήσει το μεγαλύτερο μέρος της ιδεολογικής θεμελίωσης του Ναζιστικού Κόμματος και της εθνικοσοσιαλιστικής ιδεολογίας περί παν-Γερμανισμού, και θα προσφέρει την αιτιολόγηση για τον αφανισμό των Εβραίων της Ευρώπης. Σπινόζα, Γκαίτε, Βάγκνερ, Τσάμπερλεν θα είναι οι πνευματικοί φάροι του συγγραφέα. Θα εκδώσει και “Τα Πρωτόκολλα της Σιών”.

Ο Γκαίτε, αυτή η αιώνια Γερμανική μεγαλοφυΐα της γραφής, της επιστήμης και της φιλοσοφίας είχε προσωπικό του ήρωα τον Βενέδικτο ντε Σπινόζα. Στην αυτοβιογραφία του, μεταξύ των άλλων γράφει, “Ο νους που είχε τόσο αποφασιστική επίδραση πάνω μου ήταν ο Σπινόζα. Έτυχε να συναντήσω την Ηθική αυτού του ανθρώπου όπου βρήκα ένα ηρεμιστικό για τα πάθη μου, άνοιξε για μένα μια πλατιά και απρόσκοπτη θέα αυτού του υλικού και θνητού κόσμου”.

Ο πρωτοποριακός Γερμανός ρομαντικός συνθέτης του 19^{ου} αιώνα, Βίλχεμ Βάγκνερ, είναι εκ πεπιοθήσεως αντί-σημίτης και ξενόφοβος. Γι' αυτόν ο Χίτλερ, που μόνον Βάγκνερ ακούει, θα δηλώσει ότι τα έργα του είναι τα πλέον κατάλληλα ακούσματα για τα αυτιά των γνήσιων Γερμανών.

Την κόρη τού Βάγκνερ, Εύα, θα παντρευτεί κάποιος Στιούαρτ Τσάμπερλεν, γιός Άγγλου ναυάρχου, συγγραφέας και φυλετικός θεωρητικός, προφανώς επηρεασμένος και από τις φυλετικές ιδέες του πεθερού του. Στο ογκώδες σύγγραμμά του, "Τα Θεμέλια του 19^{ου} Αιώνα", η ρατσιστική φιλοσοφία του Τσάμπερλεν είχε ως επιμύθιο τον "ηγετικό ρόλο της Άριας Φυλής" και ότι "Το Γερμανικό Έθνος έχει εμπλακεί σε μια θανάσιμη μάχη με τους Εβραίους. Μάχη που πρέπει να δοθεί όχι μόνον με τα κανόνια αλλά και με τα όπλα που διαθέτει η ανθρώπινη ζωή και η κοινωνία".

Χίτλερ και Ρόζενμπεργκ κάποτε θα επισκεφτούν τον Τσάμπερλεν για να ανταλλάξουν ρατσιστικές φιλοφρονήσεις και φυλετικές ιδιαιτερότητες. Ο Τσάμπερλεν θα τους ευχαριστήσει για την επίσκεψη με μια επιστολή, 23 Σεπτεμβρίου 1923, "Το γεγονός ότι η Γερμανία την ώρα της μεγαλύτερης ανάγκης της γέννησε έναν Χίτλερ είναι απόδειξη της ζωτικότητάς της. Και οι πράξεις σας, Χερ Χίτλερ, το αποδεικνύουν ακόμα περισσότερο".

Με βατήρα όλες αυτές τις στοχαστικές και φυλετικές πεπιοθήσεις, ο Ρόζενμπεργκ θα γίνει ο θεωρητικός του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος. Θα πλημμυρίσει την κοινωνία με το σύνθημα ότι, "Πρέπει να διασώσουμε τη φυλή μας και τον πολιτισμό μας, την Άρια φυλή με αρχική πατρίδα την απροσδιόριστη γεωγραφικά Θούλη. Η Εβραϊκή φυλή θα μας καταστρέψει. Είναι άνθρωποι αδύναμοι. Ζουν παρασιτικά. Είναι ο προαιώνιος εχθρός μας", και πολλά άλλα.

Και κάποτε, ο Ρόζενμπεργκ, σε ώρες περισυλλογής, θα ψελλίσει για τον "άνθρωπο του πεπρωμένου", τον "πολιτικό αστέρα" του Γερμανικού μέλλοντος . . . «Εγώ εισήγαγα τον Χίτλερ στο εύρος και στο βάθος του Γερμανικού πολιτισμού. Εγώ του έδειξα το γιγάντιο μέγεθος της Εβραϊκής μάστιγας. Εγώ ακόνισα τις ιδέες του για την καθαρότητα της φυλής μας και του αίματος».

Η ιδεολογική λεωφόρος προς το Ολοκαύτωμα ήταν πλέον ανοικτή. Ήταν θέμα χρόνου να βρεθεί ένας Χάινριχ Χίμλερ και ένας Αδόλφος Άιχμαν και ένας διεστραμμένος γιατρός Γιόζεφ Μένγκελε για την "Τελική Λύση του Εβραϊκού Ζητήματος", αρχής γενομένης από τη Νύχτα των Κρυστάλλων και τα Προγράμματα Ευθανασίας μέχρι τα Κρεματόρια των Στρατοπέδων Συγκεντρώσεως, τα Κρεματόρια που είχε σχεδιάσει ο Άλφρεντ Ρόζενμπεργκ στη διδακτορική του διατριβή. Έξι εκατομμύρια τα θύματα των Εβραίων κατά τη διάρκεια του Β'ΠΠ. Και ο Ρόζενμπεργκ, το 1946, θα καθίσει στο εδώλιο της Δίκης της Νυρεμβέργης και θα εκτελεστεί με απαγχονισμό.

Αυτό είναι το ζήτημα του Ολοκαυτώματος των Εβραίων, που πρόσφατα επικαιροποίησε πολιτικά κατά απαράδεκτο τρόπο ο Ταγίπ Ερντογάν μέσα στην Γερμανική Καγκελαρία.

Όλα τα παραπάνω, παρακαλώ, σαν ένα επικαιροποιημένο κέρασμα! Γενέθλιος, ίσως, ημέρα σήμερα, και στην επόμενη στροφή να ξεδιπλώνεται η λεωφόρος της όγδοης δεκαετίας, με κάποιες παραδοχές, ίσως πεποϊθήσεις, όπως τις διατυπώνει ο Φρανσουά ντε Λα Ροσφουκώ, σύγχρονος του Βενέδικτου ντε Σπινόζα, να είναι στερά εμπεδωμένες:

- Δεν είναι οι άνδρες πάντα από γενναιότητα γενναίοι, ούτε οι γυναίκες πάντα από αγνότητα αγνές.
- Ούτε τον ήλιο, ούτε τον θάνατο μπορούμε να ατενίσουμε ασκαρδαμυκτί.
- Υποσχόμαστε ανάλογα με την ελπίδα μας, και κρατάμε τον λόγο μας ανάλογα με τον φόβο μας.
- Δεν έχουμε συνήθως αρκετή δύναμη, για να ακολουθούμε την άποψή μας.
- Η αλήθεια δεν κάνει στον κόσμο τόσο καλό, όσο κακό κάνει η επίφασή της.
- Υπάρχει μόνον ένα είδος έρωτα. Υπάρχουν χίλια διαφορετικά αντίγραφα.
- Όλος ο κόσμος παραπονείται για τη μνήμη του. Κανένας για την κρίση του.
- Το μυαλό δεν θα κατάφερνε να παίξει για πολύ καιρό τον ρόλο της καρδιάς.
- Κάποτε είμαστε τόσο αλλιώτικοι από τον εαυτό μας, όσο και από τους άλλους.
- Η υπερηφάνεια δεν θέλει να χρωστάει. Ο εγωισμός δεν θέλει να πληρώνει.
- Οι έριδες δεν θα διαρκούσαν πολύ, αν το άδικο ήταν μόνο από το ένα μέρος.
- Όχι, η αποκωδικοποίηση του εαυτού μας από τρίτους δεν είναι εύκολη υπόθεση, ίσως και από εμάς τους ίδιους.

Ναι, ο συγκεκριμένος αποφθεγματογράφος του 17^{ου} αιώνα στοχάστηκε με τη γενική πεποϊθήση, ότι . . .

“Οι αρετές μας είναι, τις πιο πολλές φορές, μεταμφιεσμένα ελαττώματα”.

Έρρωσθε και ευδαιμονείτε! Και όχι στείρα εμμονή στις πεποϊθήσεις μας.

28 Νοεμβρίου 2023. Γρηγόριος Δημ. Νούσιας – Αεροπόρος.

Φωτο! Dachau/Munchen, το πρώτο κολαστήριο.

